

Artrose

Wat is artrose?

Artrose is een ziekte van het kraakbeen in de gewrichten. Daarbij gaat kraakbeen verloren. Er wordt meer kraakbeen afgebroken dan aangemaakt. En dat hele proces gaat gepaard met pijn.

Kraakbeen gedraagt zich in het gewricht als een soort sponsachtig stootkussen. Als dat door afbraak te dun wordt, uitdroogt, minder elastisch wordt, dan stoten de botdelen tegen elkaar. Bij de daaropvolgende ontstekingsreactie worden botwoekeringen gevormd. Daarna is het gewricht niet "glad" meer, maar "schuurt" het.

De afbraak van kraakbeen veroorzaakt ook een ontsteking van het gewrichtskapsel, de gewrichten worden dikker, de pijn neemt toe.

Herstel van kraakbeen gaat moeizaam, immers in kraakbeen zitten geen bloedvaten. Kraakbeen wordt gevoed door het gewrichtsvocht.

Hoe ontstaat artrose?

Artrose kan ontstaan zonder dat er een duidelijk oorzaak voor aan te geven is. Maar ook door veroudering. Door de veroudering is er minder herstel van kleine schade die dagelijks optreedt in de gewrichten. Daarnaast kan artrose ontstaan omdat het gewricht niet goed in elkaar zit, waardoor abnormale belasting optreedt, zoals bij dysplasie (HD en ED) of aangeboren scheefstand. Ook na trauma (beschadiging) kan later artrose optreden.

Artrose wordt vaak beschreven als gewrichtsslijtage. Maar dat is onjuist. Artrose zal juist vaak optreden in gewrichten die NIET gebruikt (belast) worden of ONJUIST gebruikt (abnormaal belast) worden. Een goede, normale belasting van elk gewricht is nodig om het gewricht goed te laten functioneren en artrose te voorkomen.

Het risico op artrose wordt groter bij:

- Onderbelasting, het niet voldoende op de normale manier gebruiken van de gewrichten
- Overgewicht
- Trauma (beschadiging)

Erfelijke oorzaken
Ontstekingsreacties elders in het lichaam (zoals bij reuma)

Bij de hond wordt de meeste artrose gezien in de heupen, de ellebogen, de knieën, de ondervoeten en de rug.

Welke verschijnselen zien we bij artrose?

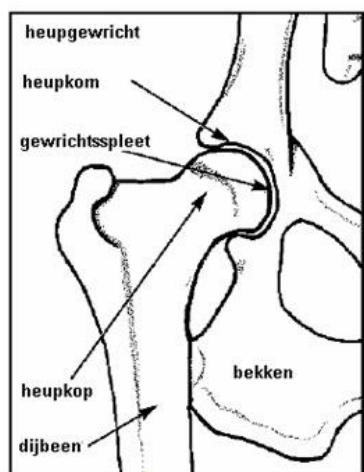
Kreupelheid aan één of meer gewrichten, stijfheid na het opstaan, verminderd uithoudingsvermogen en uitingen van pijn (piepen bij bepaalde beweging) kunnen wijzen op artrose.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

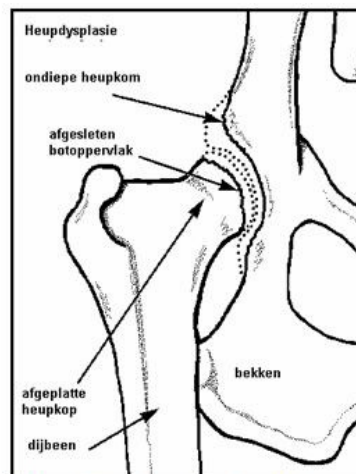
De diagnose "artrose" wordt gesteld na een klinisch onderzoek van de gewrichten met aanvullend röntgenonderzoek om het vermoeden van artrose te bevestigen.

Op die röntgenfoto's wordt dan speciaal gelet op botwoekeringen die typisch zijn voor artrose.

Het kraakbeen zelf in het gewricht is op een röntgenfoto niet te zien.

Normale heup (bovenaanzicht)

HD: ondiepe heupkom, afgeplatte heupkop en een slechte aansluiting kop-kom

Welke mogelijkheden zijn er voor behandeling van artrose?

Artrose is niet te genezen.

In een vergevorderd stadium kan alleen een operatie helpen, maar dat betekent dan een operatie waarbij het gewricht vervangen wordt door een kunstgewricht. Bij de hond is er nu alleen voldoende ervaring met vervanging van het heupgewricht, maar momenteel worden al goede ervaringen opgedaan met nieuwe ellebooggewrichten en kniegewrichten.

Hoe kunnen we voorkomen dat de artrose alsmaar erger wordt?

We gaan proberen de afbraak van kraakbeen af te remmen, de ontsteking te onderdrukken en de pijn te verlichten.

Er zijn 3 belangrijke hoofdpunten:

Goede en continue pijnbestrijding

Gewichtscontrole = afvallen

Aangepaste lichaamsbeweging

Bij punt 1)

Nieuwe inzichten geven aan dat langdurige pijn de ontsteking verergert!!
En daarmee het verlies van kraakbeen versnelt. Het gewricht wordt instabiel, door minder activiteit gaan ook de spierfuncties achteruit, de hond wordt zwaarder, de belasting neemt toe en de pijn wordt erger, etc., etc..
Een vicieuze cirkel.

Normale heupen

HD, waarbij de heupkop niet goed in de heupkom ligt

Daarom: langdurige en continue toediening van ontstekingsremmende pijnstillers is de belangrijkste behandeling van artrose.

Minder pijn >> minder ontsteking >> minder verlies van kraakbeen >> betere gewrichtsfunctie >> beter bewegen >> spieren in goede conditie >> normaal lichaamsgewicht >> minder pijn

Mede door het geven van "pijnstillers" gaat de hond beter bewegen.

Het woord "pijnstillers" is niet helemaal juist. Inderdaad wordt de pijn minder, maar dit type medicijnen heeft ook ontstekingsremmende eigenschappen hebben. En juist die ontsteking willen we afremmen. Daarom is het van groot belang de juiste dosering aan te houden en die juiste dosering ook voldoende lang te geven. Verminderen van de dosering omdat de hond geen pijn meer aangeeft is fout !

Dit type "ontstekingsremmende pijnstillers" (nsaid) moet bij artrose gedurende langere tijd, enkele **maanden**, gegeven worden. Pas dan kan, heel langzaam, de dosering worden verminderd. In een aantal gevallen is levenslange behandeling noodzakelijk.

Veel gebruikte medicijnen zijn meloxicam (Metacam, Novacam, en vele andere namen) en firocoxib (Previcox). Het oude middel fenylbutazon wordt, in combinatie met dexametason, ook nog steeds met succes toegepast (Cortaphen forte).

Medicijnen die veel door mensen worden gebruikt zijn ongeschikt voor honden. Aspirine omdat de dosering daarvan zo hoog moet zijn dat ernstige bijwerkingen te verwachten zijn en Ibuprofen omdat daar al snel de maximale dosering wordt bereikt. Paracetamol kan soms in een gevorderd stadium wel gebruikt worden als extra medicijn, naast de bovengenoemde, maar de dosering moet nauwgezet gevolgd worden.

Een nieuwe ontwikkeling is het geven van dit type medicijn dat een hele lange werking heeft, tot een maand lang, zoals mavacoxib (Trocoxil). De hond kan dan, na een opstartfase, met een éénmalige gift medicijnen per maand behandeld worden in plaats van elke dag.

Zijn deze medicijnen gevaarlijk ?

Alle medicijnen kunnen bijwerkingen hebben.

Bij dit type medicijn komen dan vooral maag- en darmproblemen naar voren (braken, bloed in de ontlasting). Bij ernstige overdosering (bv. 10 keer teveel) zullen bloedingen in maag en darmen kunnen optreden.

Bij punt 2) en 3)

Bewegen in combinatie met afvallen is de beste strategie.

Je zou kunnen zeggen: Het beste medicijn bij artrose is beweging !

Geef aangepaste beweging. Rechthoekige beweging, zoals bij lopen naast de fiets, is prima. Ook zwemmen (of nog veel beter: hydrotherapie) is erg goed.

Welke aanvullende behandelingen zijn er mogelijk?

Fysiotherapie en acupunctuur kunnen een welkome aanvulling zijn.

Ook wordt er veel gebruik gemaakt van voedingssupplementen.

De bekendste is glucosamine. Glucosamine is een bouwsteen van kraakbeen.

Glucosamine zou de pijn verminderen en de artrose afremmen doordat het kraakbeen hersteld wordt.

Glucosamine is in vele soorten, maten en prijzen te koop, van goedkoop tot heel erg duur. Let op de samenstelling en het gehalte.

Verwacht geen wonderen: het wetenschappelijke bewijs is "flinterdun".

Eveneens is bekend dat extra essentiële vetzuren, zoals uit visolie, de ontstekingsreacties afremmen en zo de pijn verminderen en de artrose vertragen.

Visolie kan gegeven worden in de vorm van capsules (Hema).

Erg gemakkelijk is het om gebruik te maken van speciale voeders voor honden met artrose.

De fabrikant heeft ervoor gezorgd dat de hoeveelheid energie (kcal/kJ) laag is zodat de hond kan afvallen, heeft er erg veel visolie in verwerkt, en glucosamine toegevoegd.

Dat alles bij elkaar werkt vaak prima.

Maar nogmaals: verwacht geen wonderen.

Ontstekingsremmende pijnstillers zullen nodig blijven om de hond een fijn leven te geven.

Bronvermelding:

GELRE Dierenartsen

Dierenkliniek Lichtenvoorde

Anton Vos

11 mei 2011